

**REISJÄRVEN KUNNAN
JA
YHDISTYSTEN YHTEISTYÖASIAKIRJA**

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	3
1.1 KUNTALAISTEN OSALLISTUMINEN	3
1.2 YHDISTYKSET	3
1.3 JÄRJESTÖYSTÄVÄLLINEN KUNTA	4
2 JÄRJESTÖYHTEISTYÖN TAUSTA JA TAVOITTEET	6
2.1 JÄRJESTÖTOIMINTA REISJÄRVELLÄ	6
2.2 JÄRJESTÖYHTEISTYÖN TAVOITE JA TARKOITUS	6
2.3 JÄRJESTÖYHTEISTYÖN ASIAKIRJAN LAADINTA	7
3 REISJÄRVEN KUNNAN JA YHDISTYSTEN VÄLINEN YHTEISTYÖ	9
3.1 YHTEISTYÖN RAKENNE	9
3.2 TILAYHTEISTYÖ	10
3.3 YHDISTYSAVUSTUKSET	11
3.4 VIESTINTÄ JA TAPAHTUMAYHTEISTYÖ	11
3.5 YHDISTYSTEN OSALLISTUMINEN	12

1 JOHDANTO

1.1 KUNTALAISTEN OSALLISTUMINEN

Kuntalaisten oikeudesta osallistua säädetään kuntalain (410/2015) 22 §:ssä. Sen mukaan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua kunnan toimintaan. Kunnanvaltuuston on pidettävä huolta siitä, että kuntalaisille on tarjolla laajasti ja monipuolisesti erilaisia osallistumisen mahdollisuuksia.

Osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää esimerkiksi:

1. Järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia.
2. Selvittämällä asukkaiden mielipiteitä ennen päätöksentekoa.
3. Valitsemalla palvelujen käyttäjien edustajia kunnan toimielimiin.
4. Järjestämällä mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun.
5. Suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa.
6. Tukemalla asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua. (Kuntaliitto.)

1.2 YHDISTYKSET

Yhdistyslain mukaan yhdistyksen saa perustaa aatteellisen tarkoituksen yhteistä toteuttamista varten. Aatteellisten yhdistysten toiminta on yleishyödyllistä toimintaa. Yleishyödyllinen yhteisö toimii yleiseksi hyväksi, eli sen tarkoituksena ei ole tuottaa taloudellista hyötyä jäsenilleen. (Yhdistyslaki 503/1989.) Suomessa toimii noin 100 000 rekisteröityä yhdistystä. Rekisteröitynyt yhdistys tarkoittaa sellaista yhdistystä, joka on ilmoittanut itsensä Patentti- ja rekisterihallituksen yhdistysrekisteriin.

Patentti- ja rekisterihallituksen järjestöjä koskeva luokittelurunko:

1. Poliittiset järjestöt
2. Ammattiin ja elinkeinon liittyvät yhdistykset
3. Sosiaali- ja terveysalan yhdistykset
4. Kulttuurialan yhdistykset (ml. kyläyhdistykset)

5. Vapaa-ajan yhdistykset (ml. nuorisoyhdistykset)
6. Urheilu- ja liikuntayhdistykset
7. Uskontoon ja maailmankatsomukseen perustuvat yhdistykset
8. Maanpuolustukseen ja kansainvälisiin suhteisiin liittyvät yhdistykset
9. Muut yhdistykset (esimerkiksi VPK, Martat, Eläkeläisyhdistykset)

Yhdistyksillä ja järjestöillä on merkittävä tehtävä kuntalaisten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien vahvistamisessa. Vahvan yhdistyskentän avulla voidaan vahvistaa kunnallista demokratiaa ja aktivoida kuntalaisia. Yhdistysten organisoima harrastus-, virkistys-, vertais-, ja vapaaehtoistoiminta sekä järjestöjen ylläpitämä kohtaamistoiminta ovat kuntalaisille tärkeitä osallistumisen areenoita ja osallisuuden ja yhteisöllisyyden mahdollistajia. Yhdistystoiminta tarjoaa mahdollisuuden kuulua yhteisöön ja tilaisuuden mielekkääseen tekemiseen. Tätä kautta yhdistystoiminnalla on merkittävä rooli kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä.

1.3 JÄRJESTÖYSTÄVÄLLINEN KUNTA

Pohjois-Pohjanmaan järjestöneuvottelukunta suosittaa, että

- kuntaan nimetään järjestöjen kanssa tehtävästä yhteistyöstä vastaava järjestöyhdyshenkilö, jonka työtehtävät ja roolit sekä työhön varattu aika on kirjallisesti määritelty
- kunta tarjoaa järjestöjen käyttöön maksuttomia tiloja silloin, kun toiminta on yleishyödyllistä, maksutonta ja/tai kaikille avointa
- kunta maksaa avustuksia eri alojen järjestöille. Avustuskäytäntöjen tulee olla selkeitä, läpinäkyviä ja tasapuolisia
- järjestöt otetaan mukaan kunnan hyvinvointityöhön ja -rakenteisiin
- hyvinvointikertomus ja -suunnitelma valmistellaan yhdessä järjestöjen kanssa.

Järjestöystävällinen kunta

1. Mahdollistaa asukkaiden aktiivisen osallistumisen
2. Tunnistaa ja tunnustaa järjestöt tasavertaisina kumppaneina
3. Nimeää järjestöyhdyshenkilön ja kutsuu järjestöt säännöllisesti koolle
4. Tarjoaa järjestöjen käyttöön maksuttomia tiloja
5. Maksaa järjestöavustuksia
6. Kerää ja hyödyntää asukkaiden kokemuksia palveluissaan
7. Viestii järjestötoiminnasta asukkaille

Reisjärven kunta on 29 muun pohjoispohjalaisen kunnan kanssa sitoutunut noudattamaan Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointisopimusta, jossa yhtenä kumppanuuslupauksen osana lupaudutaan vahvistamaan ja kehittämään yhteistyötä paikallisten ja alueellisten yhteistyökumppaneiden, kuten järjestöjen ja yhdistysten, seurakunnan, julkisyhteisöjen, yritysten ja muiden hyvinvointiverkostotoimijoiden kanssa. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointisopimus ja sen sisältämä ihmislähtöinen hyvinvointisopimus onkin myös kunnan tekemän järjestöyhteistyön lähtökohtana.

2 JÄRJESTÖYHTEISTYÖN TAUSTA JA TAVOITTEET

2.1 JÄRJESTÖTOIMINTA REISJÄRVELLÄ

Reisjärvellä toimii Patentti- ja rekisterihallituksen mukaan 75 rekisteröityä yhdistystä (tilanne 14.2.2022). Reisjärveltä löytyy monipuolisesti eri alojen yhdistyksiä ja yhdistykset toimivat aktiivisesti järjestäen harrastus- ja virkistystoimintaa, vertaistukitoimintaa, kulttuuritoimintaa, kotiseututyötä ja kylätoimintaa. Yhdistykset ylläpitävät jäsentensä edunvalvontaa, mahdollistavat poliittista aktiivisuutta sekä järjestävät ja täydentävät julkisen sektorin palveluita.

Yhdistykset ovat merkittävässä roolissa kunnan tapahtumien järjestämisessä sekä itsenäisinä toimijoina että yhteistyökumppaneina. Yhdistykset tarjoavat monille kuntalaisille virikkeellistä toimintaa ja lisäävät tätä kautta kuntalaisten aktiivisuutta, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. Yhdistystoiminnan merkitys kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen näkökulmasta on suuri.

2.2 JÄRJESTÖYHTEISTYÖN TAVOITE JA TARKOITUS

Yhdessä tekemisen toimintakulttuuri vahvistuu ympärillämme jatkuvasti, mutta jotta voi syntyä aitoja kumppanuuksia kuntien ja järjestötoimijoiden välille, on löydettävä ne arvot, joita kumpikin tuovat yhteiseen pöytään. Järjestöjen ja kunnan yhteinen tavoite on kuntalaisten hyvinvointi. Ihmisten hyvinvointi syntyy arjessa ja lähiyhteisöissä ja kunta voi toiminnallaan mahdollistaa kuntalaisen omaehtoisen toiminnan, jolla hän voi edistää sekä omaa että lähiyhteisönsä hyvää elämää.

Kunnan ja järjestöjen toimivalla yhteistyöllä edistetään asukkaiden hyvinvointia ja ylläpidetään kunnan elinvoimaa. Ottamalla järjestöt strategisina kumppaneina kunnan hyvinvoinnin edistämisen sekä elinvoimatyön suunnitteluun ja toteutukseen edistetään asukkaiden mahdollisuuksia osallistua, vaikuttaa, saada äänensä kuuluviin ja kiinnittyä merkityksellisiin yhteisöihin. Järjestöissä on asiantuntemusta ja tietoa, jota ei ole muilla toimijoilla. Järjestöt ovat kunnalle myös tärkeä kumppani palveluiden tuotannossa sekä kehittämisessä. Ne täydentävät yleishyödyllisellä toiminnallaan kunnan tarjoamia palveluita.

Yhdistysillassa marraskuussa 2021 käytyjen keskusteluiden perusteella reijärviset yhdistykset toivovat kunnalta:

- Selkeitä pelisääntöjä ja tasapuolisuutta avustusten jakamiseen.
- Maksuttomia tiloja yhdistysten käyttöön ja yhtenäisiä vuokrauskäytäntöjä.
- Maksullisten tilojen osalta kohtuullisia tilavuokria.
- Säännöllisiä yhteistyötapaamisia.
- Yhteyshenkilöä, johon ottaa yhteyttä yhdistysasioissa.
- Toimivaa tiedotusta yhdistysten toiminnasta ja tapahtumista.

Reisjärven kunnan kuntastrategiassa kunnan arvoiksi määritellään rohkeus, ripeys ja yhteisöllisyys. Yhtenä strategisena päämääränä ovat hyvinvoivat kuntalaiset ja yhtenä läpileikkaavana teemana uudet toimintatavat. Strategian mukaisesti kuntalaisten aktiivisuutta ja omatoimisuutta tuetaan yhdessä kolmannen sektorin ja muiden toimijoiden kanssa. Tätä taustaa vasten järjestöyhteistyön kehittäminen on mitä keskeisimmin Reisjärven kunnan kuntastrategian tavoitteiden mukaista toimintaa.

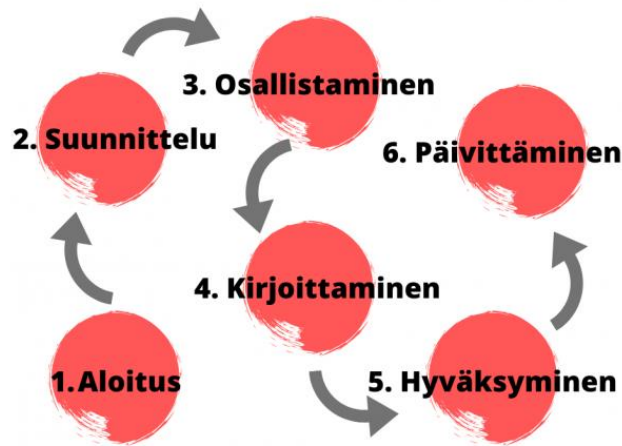
Reisjärven kunnan ja järjestöjen yhteistyön tavoitteena on aidon keskusteluyhteyden ja kumppanuuden luominen kunnan ja järjestöjen välille sekä yhteistyömuotojen kehittäminen kaikilla osa-alueilla. Yhdistysyhteistyö vaatii selkeät rakenteet ja yhdessä sovitut käytännöt. Yhteistyön osatekijöiden riittävä huomioiminen ja yhteiset pelisäännöt mahdollistavat vastavuoroisuutta ja tasapuolista yhdessä tekemistä.

Tämän yhteistyöasiakirjan tarkoituksena on

- Selkeyttää kunnan ja järjestöjen yhteistyön rakenteita ja käytäntöjä.
- Selkeyttää avustuskriteerejä.
- Selkeyttää tilojen käyttöön liittyviä pelisääntöjä.
- Mahdollistaa uudenlaisen, tiiviimpi yhteistyö kunnan ja järjestöjen kesken.

2.3 JÄRJESTÖYHTEISTYÖN ASIAKIRJAN LAADINTA

Pohjois-Pohjanmaan järjestörakennehankkeessa (2017–2020) on luotu yhtenäinen toimintamalli kaikille Pohjois-Pohjanmaan kunnille yhdistysyhteistyöasiakirjan laadintaan. Tämä asiakirja on laadittu kunnan järjestöyhdyshenkilön ja yhdistysten yhteistyöllä seuraavan prosessin mukaisesti:

Asiakirjan käytännön toteutus ja suunnittelu aloitettiin Kynttilät esiin vakan alta -hankkeen toimesta kunnan Yhdistysillassa toukokuussa 2021. Yhdistysillassa marraskuussa 2021 yhdistykset osallistettiin mukaan asiakirjan laadintaan työpajatyöskentelyn merkeissä. Työpajoissa keskusteltiin pienryhmissä kunta-järjestö-yhteistyön kannalta keskeisistä teemoista (tilat, avustukset ja muu yhteistyö kunnan ja yhdistysten kesken) ja esiin nousseet ajatukset kirjattiin ylös asiakirjan laadintaa varten. Työpajat toteutettiin yhteistyössä Yhdessä osallisuutta -hankkeen hanketiimin kanssa.

Asiakirjan kirjoitusprosessi käynnistyi joulukuussa 2021. Ensimmäinen luonnos asetettiin kommentoitavaksi otakantaa.fi -palveluun 1.4.2022 ja luonnosta oli mahdollista kommentoida palvelussa huhtikuun loppuun asti. Näiden vaiheiden jälkeen asiakirja kirjoitettiin lopulliseen muotoonsa ja se tuli kunnanhallituksen hyväksyttäväksi syyskuussa 2022. Asiakirjan tietoja päivitetään jatkossa vähintään valtuustokausittain.

3 REISJÄRVEN KUNNAN JA YHDISTYSTEN VÄLINEN YHTEISTYÖ

3.1 YHTEISTYÖN RAKENNE

JÄRJESTÖYHDYSHENKILÖ

Kunnassa on nimetty järjestöyhdyshenkilö, jonka työnkuvaan kuuluu kunnassa toimivien järjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö. Järjestöyhdyshenkilön yhteystiedot löytyvät kunnan nettisivuilta.

Järjestöyhdyshenkilön tehtäviin kuuluvat:

- Yhdistysten ja kunnan välisen yhteistyön koordinointi ja tukeminen.
- Kunta-järjestö-yhteistyön kehittäminen yhdessä yhdistysten kanssa.
- Säännöllinen yhteydenpito yhdistyksiin.
- Yhdistysillan järjestäminen kaksi kertaa vuodessa.
- Järjestöjen neuvontatyö, mm. rahoitusten hakeminen.
- Yhteistyö muiden alueen kuntien ja sote-keskusten järjestöyhdyshenkilöiden kanssa.
- Osallistuminen maakunnallisiin järjestöyhdyshenkilöiden tapaamisiin.

YHDISTYSILLAT

Reisjärven kunta kutsuu yhdistystoimijat säännöllisesti koolle Yhdistysiltaan kaksi kertaa vuodessa, keväällä ja syksyllä. Kunnan nimeämä järjestöyhdyshenkilö vastaa yhdistysten koolle kutumisesta, viestinnästä ja yhdistysillan suunnittelusta.

Yhdistysilta voi muodostua jonkin ajankohtaisen teeman ympärille, esimerkiksi kuntastrategiatyö, avustukset, tilat, viestintä tai tapahtumasuunnittelu. Tärkeää on sisällyttää iltaan mahdollisuus vapaamuotoiseen keskusteluun ja vuoropuheluun kunnan ja yhdistystoimijoiden välillä.

3.2 TILAYHTEISTYÖ

Reisjärven kunnalla on tarjolla useita tiloja yhdistysten järjestämään maksuttomaan ja/tai avoimeen toimintaan eli yhdistysten kokouksiin, kerhoihin, tapahtumiin ja muuhun toimintaan. Yhteisötila Vakka, kokoustilat kunnantalolla, nuorisotila kirjaston yläkerrassa sekä Niemenkartanon auditorio ovat yhdistysten käytössä maksutta. Kunnan omistamien liikuntatilojen käyttö on yhdistyksille maksullista voimassa olevan hinnaston mukaisesti.

Yhteisötila Vakka

Yhteisötila Vakka (os. Anjalantie 9A) on reisjärvisien yhdistysten käyttöön tarkoitettu maksuton ja esteetön tila, jossa on kaksi erillistä kokoustilaa (10 hlöä / 20 hlöä), yhteinen oleskelutila, keittiö ja toimistohuone. Yhdistysten vapaasti käytettävissä on myös Anjalanpuiston piha-alue sekä kunnan omistuksessa oleva ranta-alue. Yhteisötila Vakka soveltuu kaikenlaiseen kokous-, kokoontumis- ja kerhotoimintaan sekä pienimuotoisten tapahtumien järjestämiseen. Yhteisötila Vakan toimintaa kehitetään avoimen kohtaamispaikkatoiminnan mallin mukaisesti ja Vakan toimintoja kehitetään yhdessä yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa.

Yhteisötila Vakan varaukset: kunnantalon neuvonta p. 040 3008 111.

Muiden tilojen varaukset

Kunnantalon kokoustilat (valtuustosalii sekä kokoustila 3): kunnantalon neuvonta p. 040 3008 111.

Kirjaston yläkerrassa sijaitseva nuorisotila: kirjaston asiakaspalvelu p. 040 3008 481.

Niemenkartanon auditorio: koulusihteri p.040 3008 405.

Koulujen muut tilavaraukset: sivistysjohtaja p. 040 3008 400.

Kunnan liikuntatilat:

Julius -ajanvarausjärjestelmä <https://juliusvaraus.fi/julius/etu?companyId=161>.

3.3 YHDISTYSAVUSTUKSET

Kunnan liikuntatoimi tukee liikuntayhdistyksiä toiminta-avustuksin. Toiminta-avustukset ovat haettavissa vuosittain keväällä. Tarkemmat hakuajat ja ohjeet avustusten hakemiseen ilmoitetaan kunnan nettisivuilla, vapaa-aikatoimen Facebook-sivulla ja Reisjärvi-lehdessä.

Muiden yleishyödyllisten yhdistysten tarpeisiin talousarvioon varataan vuosittain määräraha erilaisia avustuksia varten. Avustusten kohde määritellään talousarvion yhteydessä. Avustukset voidaan kytkeä esimerkiksi kunnan tekemään hyvinvointityöhön. Avustukset myönnetään hakemuksesta. Tarkemmat hakuohjeet avustusten hakemiseen annetaan alkuvuodesta ja niistä tiedotetaan kunnan viestintäkanavissa sekä Reisjärvi-lehdessä.

Reisjärven kunta voi myöntää yhdistysten hallinnoimia hankkeita varten hankelainaa enintään 10 000 euroa/yhdistys (tilapäisluottojen yhteismäärä enintään 200 000 euroa). Tilapäislainasta peritään markkinaehtoinen korko.

3.4 VIESTINTÄ JA TAPAHTUMAYHTEISTYÖ

VIESTINTÄ

Reisjärven kunnan nettisivuilla on oma osio yhdistysasioille <https://www.reisjarvi.fi/yhdistykset>. Yhdistyssivulta löytyy muun muassa kunnan järjestöyhdyshenkilön yhteystiedot, tiedot paikkakunnalla toimivista yhdistyksistä sekä linkki järjestöyhteistyön asiakirjaan.

Reisjärven kunnan Muuta maalle -markkinointisivustolta löytyy tapahtumakalenteri, www.muutamaalle.fi/tapahtumakalenteri, jonka kautta voi maksutta ilmoittaa kaikista yhdistysten tapahtumista. Kalenterin käyttöä suositellaan kaikkien tapahtumien ilmoittamisessa. Tapahtumien ja muiden ajankohtaisten asioiden viestinnässä on mahdollista käyttää myös Pop-Up-Possibilities-palvelua www.pop-up-possibilities.com, jonka kautta ilmoitukset saa näkyviin info-tv-ruuduille sekä palvelussa mukana oleville nettisivuille. Palvelu on ilmoittajille maksuton.

TAPAHTUMAYHTEISTYÖ

Kunta tekee yhdistysten kanssa yhteistyötä tapahtumien järjestämisessä. Kevään yhdistysillan pääteemana on kesää, Reisjärvi-päiviä ja loppuvuotta koskeva tapahtumasuunnittelu yhteistyössä kunnan kulttuuritoimen ja muiden paikkakunnan toimijoiden kanssa. Tapahtumasuunnittelun tarkoitus on koota yhteen yhdistysten tapahtumaideointi ja mahdollistaa laaja-alainen yhteistyö tapahtumien järjestämisessä sekä yhdistysten kesken että yhdessä kunnan ja muiden yhteistyötahojen kanssa.

3.5 YHDISTYSTEN OSALLISTUMINEN

Reisjärven kunnassa pyritään siihen, että eri toimialoilla on tiedossa yhdistyskentän merkityksellisyys ja vaikuttavuus ja toimialoilla on valmius osallistaa yhdistyksiä substanssin mukaiseen kehittämiseen. Esimerkiksi uusia työryhmiä perustettaessa pyritään kutsumaan työryhmään edustus niistä järjestöistä, joita asia koskee tai joilla on tarjota asiantuntemusta käsiteltävään asiaan.

Yhdistykset ja järjestöt ovat kunnan kumppaneita myös kunnan strategiatyössä ja kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen tähtäävässä työssä. Kunnan hyte-ryhmässä on mukana järjestöedustus (järjestöyhdyshenkilö tai järjestöjen edustaja) ja järjestöjen tuottamaa kokemustietoa ja järjestöjen asiantuntemusta hyödynnetään kunnan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman laadinnassa, kunnan hyvinvointityössä sekä palvelujen kehittämisessä.